

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Remiss – Naturvårdsstrategi för skyddsvärda ekar och ekmiljöer i Stockholms län

Yttrande till Länsstyrelsen Stockholm

Förslag till beslut

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden lämnar följande synpunkter över remissen *Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - naturvårdsstrategi för Stockholms län* till kommunstyrelsen i enlighet med tjänsteskrivelsen daterad den 31 mars 2020.
2. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Nacka kommun har av länsstyrelsen i Stockholms län fått strategin *Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - naturvårdsstrategi för Stockholms län*, på remiss. Remissen ger förslag på de viktigaste landskapen för ekmiljöer, så kallade värdeetrakter, i Stockholms län och innehåller förslag på länsövergripande liksom värdeetraktsspecifika åtgärder. Syftet med strategin är att bevara och utveckla de naturvärden som länets värdefulla ekar och ekmiljöer utgör och att vara ett underlag för skötselåtgärder, kunskapsuppbyggnad samt hänsyn och skydd av miljöer i stadsutvecklingen.

Kommunstyrelsens miljöutskott bereder remissen, i egenskap av kommunstyrelsens beredande organ i strategiska miljö- och klimatfrågor, och natur och trafiknämnden samt miljö- och stadsbyggnadsnämnden bereder remissen och lämnar synpunkter utifrån sina ansvarsområden. Synpunkterna kommer att sammanställas och behandlas av kommunstyrelsens arbetsutskott, för att därefter behandlas slutligt i kommunstyrelsen som antar ett yttrande där kommunens samlade remissvar lämnas.

I huvudsak föreslås att miljö- och stadsbyggnadsnämnden lämnar följande synpunkter:

- Som myndighet med ansvar för översikts- och detaljplanering samt skötsel och förvaltning har kommunen en rad hänsyn och intressen att beakta och göra avvägningar kring, där utgör ekar och övriga värdefulla träd ett av flera hänsynsområden. Utifrån alla dessa olika intressen och hänsyn som behöver tas på platsen gör kommunen avvägningar kring vad som är en lämplig markanvändning.

- Strategins utpekade värdestrakter och föreslagna åtgärder kan utgöra ett användbart underlag vid planering och val av åtgärder för att gynna arter knutna till ekar och ekmiljöer.
- Kommunen vill uppmärksamma länsstyrelsen på att det finns fler målkonflikter och hänsyn som behöver tas än vad som framgår i strategin. Ett av regionens största utmaningar är att tillgodose behovet av bostäder. Det framgår inte tillräckligt tydligt i strategin att avvägningar behöver ske i det enskilda fallet av bevarandevärde av skogsmark respektive behov av bostäder. Strategins inriktning kan tolkas så att ek och eksamband nu får en särställning i förhållande till exempelvis bostäder. Nacka kommun önskar att länsstyrelsen förtydligar den delen så att det inte råder någon osäkerhet för fortsatt planering av bland annat bostäder i centrala Nacka.
- Det är viktigt att länsstyrelsen är tydlig i sin kommunikation mot kommunerna gällande vilka underlag kopplade till grön infrastruktur i form av spridningsanalyser, värdestrakter, skyddsvärda träd med mera som är aktuella samt när vilket underlag är lämpligt att använda. För att kartunderlaget ska vara tillämpligt i planeringen krävs att det finns tillgängligt digitalt och nedladdningsbart och helst samlas där länsstyrelsens övriga planeringsunderlag finns för att underlätta för planerare och handläggare på kommunerna att hitta och använda underlaget.
- Även om det vore önskvärt att ha en heltäckande kartering av ekar på kommunalägd mark har kommunen inte möjlighet att säkerställa att alla viktiga förekomster av särskilt skyddsvärda träd är inventerade och tillgängliggjorda till 2024 så som strategin föreslår. Detsamma gäller förslaget om inventering av skyddsvärda ekar på privat tomtmark. Bedömning av påverkan på ekar utifrån befintligt underlag och nya inventeringar görs i samband med enskilda projekt och åtgärder, men heltäckande kartering och inventering enligt strategin är i dagsläget inte prioriterat av kommunen.

Ärendet

Nacka kommun har fått strategin *Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - naturvårdsstrategi för Stockholms län*, på remiss. Remissen ger förslag på de viktigaste landskapen för ekmiljöer, så kallade värdestrakter för ekmiljöer i Stockholms län och innehåller förslag på länsövergripande liksom värdestraktsspecifika åtgärder.

Syftet med strategin är att bevara och utveckla de naturvärden som länets värdefulla ekar och ekmiljöer utgör. Strategin omfattar rekommendationer på åtgärder som kan utföras av kommuner, privata aktörer och Länsstyrelsen. Målet är att strategin ska ge stöd för prioriteringar, kunna skapa synergier mellan olika aktörers åtgärder, kunna identifiera särskilt viktiga skötselåtgärder inom de utpekade värdestrakterna, och fungera som kunskapsunderlag vid planering av bebyggelseutveckling med mera.

Länsstyrelsen ger förslag på 18 värdestrakter varav nio bedöms vara prioriterade. Tre av värdestrakterna berör Nacka kommun varav en löper diagonalt genom kommunen medan de två andra berör de östra och västra områdena i kommunen. Samtliga av dessa tre är bland de nio prioriterade värdestrakterna som bedöms som mest värdefulla och där länsstyrelsen kommer fokusera sina åtgärdsinsatser.

Beredningen av ärendet

Kommunstyrelsens miljöutskott bereder remissen, i egenskap av kommunstyrelsens beredande organ i strategiska miljö- och klimatfrågor, och natur och trafiknämnden samt miljö och stadsbyggnadsnämnden bereder remissen och lämnar synpunkter utifrån sina ansvarsområden. Synpunkterna kommer att sammanställas och behandlas av kommunstyrelsens arbetsutskott, för att därefter behandlas slutligt i kommunstyrelsen som antar ett yttrande där kommunens samlade remissvar lämnas.

Synpunkter över remissen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ser värdet av att bevara och utveckla de värdefulla och unika ekmiljöerna i Stockholmsregionen. I Nacka finns många ekmiljöer som kommunen värnar och så långt möjligt tar hänsyn till i kommunens ambition att vidareutveckla ett hållbart Nacka. Många värdefulla ekmiljöer är dessutom lokaliserade till reservat och därmed skyddade.

Strategin kan få en stor påverkan på möjligheterna att uppfylla Nacka kommuns åtagande i Tunnelbaneavtalet. Strategin utgör ett exempel på planeringsunderlag som inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till andra framarbetade planeringsunderlag som kommuner har att hantera i planeringsprocessen. Nacka kommun efterlyser en tydligare kommunikation från Länsstyrelsen och önskar därför ett förtydligande i strategin om staten, genom länsstyrelsen, nu anser att ek och eksamband framgent ska få en särställning i avvägningen som kommunen har att göra i stadsbyggandet. Därutöver bör det framgå i strategin att det enligt plan- och bygglagen är kommunen som ansvarar för planläggning och avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Strategins kartunderlag mm kan utgöra ett vällovt stöd i de mellankommunala frågor som respektive kommun ska ta hänsyn till och hantera enligt RUFs. Nacka kommuns erfarenhet av länsstyrelsens rekommendationer inom andra områden är att de är kostnadsdrivande och kan ytterligare fördröja arbetet med detaljplaner, detta gäller särskilt inom området dagvatten och vattendirektivet. För att undvika att motsvarande osäkerhet ska råda inom grönstruktur och hänsynstagande till ek och ekmiljöer föreslås därför ovan nämnda förtydliganden.

Däremot har strategin, i sin nuvarande utformning, ingen påverkan på kommunen som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, vilket är ett av miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Anmälan för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken om särskilt skyddsvärda träd ska göras till Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller Försvarsinspektionen. Det som skulle kunna påverka kommunens tillsynsbehov är om strategin innebär att det tas fram nya riktlinjer för tillsynen i de kommunala naturreservaten eller om det innebär att samrådsplikten delegeras från Länsstyrelsen till kommunerna.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden instämmer i att kommunerna är en av de aktörer som har ett ansvar för att säkerställa och utveckla värdefulla ekmiljöer. Som myndighet med ansvar för översikts- och detaljplanering samt skötsel och förvaltning har kommunen en rad hänsyn och intressen att beakta och göra avvägningar kring. Där utgör ekar och övriga

värdefulla träd ett av flera viktiga hänsynsområden. Nacka kommun har tagit fram aktuella kommunala underlag för grön infrastruktur och spridningssamband för ädellöv, där värdefulla ekar ingår. Detta kommer att utgöra ett underlag bland annat i den fysiska planeringen och som underlag för skötsel och förvaltning av naturmark och parker. En ökad kunskap om vilka åtgärder som är effektivast för att bevara och stärka spridningssambanden inom de olika värdetrakterna är viktig. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ser därför att den aktuella naturvårdsstrategin med utpekade värdetrakter trots allt och till del kan tillföra ett kunskapsunderlag för den övergripande och detaljerade planeringen som vägs in i den kommunala planeringen.

Länsstyrelsen har under de senaste åren tagit fram en rad olika kartläggningar och analyser kring grön infrastruktur, grönstruktur, spridningssamband och ekar. Det är positivt att Länsstyrelsen tar ett ansvar för att tillhandahålla underlag inom dessa områden. Det finns dock så många analyser nu att det är svårt att väga och prioritera vilket underlag som är lämpligt att använda. På Länsstyrelsens länskarta i webbGIS finns i dagsläget bland annat underlag för skyddsvärda träd, ädellövträd, GI Spridningskorridorer ädellövskog, GI Spridningslänkar ädellövskog, GI Livsmiljöer ädellövskog och ädellövstäd, Trädkartering 2017 med flera skikt på. En del av dessa finns även i Länsstyrelsens webbGIS för grön infrastruktur. I naturvårdsstrategin med tillhörande storymap presenteras nya analyser vilket innebär att ytterligare kartsikt med likartad information tillkommer. Med så mycket underlag är det viktigt att Länsstyrelsen återigen är tydlig i sin kommunikation gällande vilka av dessa underlag som är aktuella samt när vilket underlag är lämpligt att använda.

Det är positivt att kartunderlaget till den aktuella naturvårdsstrategin synliggörs i storymap, men för att underlaget ska vara tillämpbart i planeringen krävs att det finns tillgängligt som nedladdningsbara GIS-skikt eller är tillgängliga via WMS. För att underlätta för planerare på kommunerna att hitta och använda underlaget är det viktigt att det underlag som länsstyrelsen önskar att kommunerna ska använda finnas digitalt och nedladdningsbart samlat där Länsstyrelsens övriga planeringsunderlag finns.

I strategins åtgärdsförslag lyfts att kommunerna har en viktig roll för inventering av ekmiljöer. Som en övergripande åtgärd i strategin står det att *”Eftersom kommunerna har ansvar för den kommunala planeringen, samt i många fall också är stora markägare, är de normalt lämpliga utförare av dessa inventeringar. Senast år 2024 bör alla viktiga förekomster av särskilt skyddsvärda träd samt efterträdare vara registrerade och resultaten kunna användas i den kommunala planeringen.”*. Som en åtgärd för värdetrakten Lidingö-Nacka-Tyresö lyfts att *”Kunskapen om särskilt skyddsvärda ekar på tomtmark är dålig och bör prioriteras, speciellt i Nacka kommun.”*.

Som kommentar till dessa båda åtgärdsförslag vill Nacka kommun poängtera att inventeringar i kommunal regi är aktuella dels när kommunen planerar och utvecklar områden inom ramen för planläggning dels inom ramen för förvaltningen av den kommunala marken. Att kommunen skulle kunna säkerställa att alla viktiga förekomster av särskilt skyddsvärda träd är inventerade och tillgängliggjorda till 2024 bedömer kommunen

inte som realistiskt om än önskvärt. Att Nacka kommun skulle göra omfattande inventeringar på privat tomtmark bedömer vi inte som sannolikt, dels då det inte ingår i några direkta kommunala uppdrag dels då det skulle vara ett mycket omfattande arbete som skulle behöva föras och följas av omfattande informationsinsatser och vars effekt i form av genomförda åtgärder riskerar att bli begränsad. Det senare bedömer Nacka kommun inte kunna göras på ett ekonomiskt effektivt sätt.

Ekonomiska konsekvenser

Strategin föreslår att kommunen ska genomföra åtgärder utanför ramen för kommunens ordinarie fysiska planering och drift och därmed skulle innebära omfattande resursåtgång och därmed kostnader i form av relativt omfattande inventeringar och informationsinsatser.

Konsekvenser för barn

Strategin i sig har inte några konsekvenser för barn, men om åtgärder utförs enligt förslagen i strategin har det positiva effekter för den miljö barnen kommer växa upp i och vistas i, exempelvis bevarad och utvecklad biologisk mångfald, bevarande av kulturmiljö och upprätthållande av ett flertal ekosystemtjänster.

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten

Karina Hälleberg
Miljöinspektör
Miljöenheten

Bilagor

Bilaga 1 *Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - naturvårdsstrategi för Stockholms län*